ادامه از صفحه اول

تنگناهای ایران در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی

ولی براساس آمارهای منتشرشده از سوی سازمان ملل متحد، جریان FDI جهانی در سال ۲۰۱۹، در حدود ۱/۵ هزار میلیارد دلار و این شاخص برای ایران ۱/۵ میلیارد دلار بوده است؛ به عبارتی سهم ایران از جریان FDI جهانی در سال ۲۰۱۹، کمتر از یک‌دهم درصد بوده که این، رقمی بسیار ناچیز است. کشورهای امارات متحده عربی و ترکیه در همین سال، به ترتیب بیش از ۹ و ۵/۵ برابر ایران جذب FDI داشته‌اند. مطالعات بسیار زیادی در رابطه با موانع جذب FDI به ایران صورت گرفته است؛ موانعی مانند آزادسازی بسیار پایین در زمینه سرمایه‌گذاری و تجارت، محیط کسب‌وکار نامطلوب، زیرساخت‌های ضعیف، خصوصی‌سازی نادرست و انحصار صنایع بزرگ از سوی دولت، نبود شفافیت در اقتصاد، وجود منافع برای برخی از گروه‌های بانفوذ در عدم حضور سرمایه‌گذاری خارجی، نوسانات قیمتی و موارد دیگر؛ اما آنچه تمامی‌های نهادهای بین‌المللی مانند سازمان ملل متحد، بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، شرط لازم برای جذب FDI می‌دانند، سازوکار سریع و کم‌هزینه برای نقل‌وانتقال منابع مالی و همچنین تجارت محصولات از سوی سرمایه‌گذاران خارجی است.سرانجام کووید ۱۹ از جهان رخت خواهد بست و کشورهای دنیا، به‌ویژه کشورهای درحال‌توسعه، تمام توان خود را برای جذب FDI به کار خواهند برد؛ اما با توجه به تحریم‌های اقتصادی علیه ایران و قرارگرفتن ایران در لیست سیاه FATF، تقریبا هیچ‌یک از راهکارهای سه‌گانه فوق برای جذب FDI در دوران پساکرونا، برای ایران قابل پیاده‌سازی نخواهد بود و در صورت جذب سرمایه‌گذاری خارجی به کشور، مانند گذشته بخش زیادی از آن، به‌صورت مستقیم نبوده و آن بخش مستقیم نیز به‌صورت حداکثری در راستای منافع کشور نخواهد بود؛ مثلا سرمایه‌گذاری مستقیمی که از سوی کشورهای توسعه‌یافته صورت گیرد و بتواند اهداف توسعه‌ای کشور مانند توسعه صادرات محصولات با فناوری بالا و دارای مزیت (نظیر محصولات پتروشیمی و کانی‌های فلزی و غیرفلزی) را تحقق ببخشد. برای اینکه ببینیم چگونه تحریم‌ها و قرارگرفتن در لیست سیاه FATF ارتباط کشور را با دنیای خارج قطع کرده، کافی است به تغییرات ارزش صادرات و واردات کشور نگاهی بیندازیم. ارزش صادرات و واردات کشور در دوره ۱۳۹۶ (سالی که آمریکا از برجام خارج شد) تا ۱۳۹۸، به ترتیب حدود ۳۸ و ۳۰ درصد کاهش یافته است. در این اوضاع‌واحوال، هیچ سرمایه‌گذار خارجی‌ای نه قادر و نه مایل است تا در سرزمین اصلی یا مناطق آزاد کشور ما سرمایه‌گذاری کند. همچنین هیچ نهاد بین‌المللی یا کشور توسعه‌یافته‌ای قادر نیست به کشور کمک مالی کند. به‌دلیل ناتوانی حضور شرکت‌های فراملی در ایران، پیوستن و ارتقا در GVCها برای کشور میسر نخواهد بود؛ ضمن اینکه باید توجه داشت بسیاری از موانع جذب FDI به کشور، مانند آزادی پایین اقتصادی، ریسک بالای کشوری و عدم اطمینان اقتصادی تا اندازه‌ای متأثر از تحریم‌های اقتصادی و مسائل مرتبط با آن است. از طرفی نقشه پراکندگی عملیات شرکت‌های فراملیتی برای انجام FDI در جهان، جغرافیای FDI را شکل می‌دهد. بر این اساس، شرکت‌های فراملیتی در هر منطقه، کشور یا کشورهایی را برای انجام سرمایه‌گذاری انتخاب می‌کنند که نسبت به سایر کشورهای منطقه برای میزبانی سرمایه‌گذاری مناسب‌تر باشند. یکی از این مناطق روی نقشه توزیع جهانی جذب FDI، منطقه خاورمیانه است. با توجه به وضعیت کنونی ایران از حیث موانع جذب سرمایه‌گذاری خارجی، به‌ویژه موانع ناشی از تحریم‌های اقتصادی و FATF، شرکت‌های فراملیتی، سایر کشورهای منطقه را برای سرمایه‌گذاری انتخاب و به احتمال نزدیک به‌یقین و مانند گذشته، در صنایع پالایشگاهی و پتروشیمی کشورهای دارای نفت و گاز (نظیر امارات متحده عربی، قطر و عربستان) یا هم‌جوار با این کشورها (نظیر ترکیه) سرمایه‌گذاری خواهند کرد؛ این به معنای اتکای بیشتر کشور به خام‌فروشی و منافع کمتر حاصل از تجارت از یک سو و رونق و قوی‌ترشدن اقتصاد کشورهای منطقه در امر فراوری محصولات حاصل از نفت و پتروشیمی و ایجاد ارزش‌افزوده در این محصولات از سوی دیگر است؛ به عبارتی ایران بازنده منطقه در جذب FDI خواهد بود و در نتیجه در صحنه تجارت و GVCها نقش کم‌رنگی خواهند داشت. به‌طور خلاصه مشکلات حادث‌شده از تحریم‌های اقتصادی و قرارگرفتن کشور در لیست سیاه FATF، عامل محوری در ناکامی کشور در جذب FDI درحال‌حاضر و همچنین در دوران آتی و پس از اتمام رکود جهانی خواهد بود. در نتیجه بدون اقدام در جهت رفع یا تقلیل این مشکلات، سایر موانع جذب FDI یا رفع نخواهند شد (مانند آزادی اقتصادی و عدم اطمینان اقتصادی ناشی از نوسانات قیمتی) یا اینکه رفع آنها (مانند اعطای معافیت‌های مالیاتی و بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل) بی‌تاثیر یا کم‌تاثیر خواهد بود.

***عضو هیئت علمی مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی**

پروانه مطب شهر تهران
شماره نظام ۱۴۵۹۶۱ متعلق به
دکتر امیرعباس صامتی
مفقود و از درجه اعتبار ساقط اعلام می‌گردد.

گفت‌وگو با پروانه مافی

امکان ریاست‌جمهوری زنان یک مطالبه عمومی است

در مجلس دهم شبی نبود مصوبه سیاسی داشته باشیم و رقبا در فضای مجازی به ما حمله نکنند

امیرحسین جعفری: عملکرد اصلاح‌طلبان در مجلس دهم همواره محل بحث دو جناح اصلاح‌طلب و اصولگرا بوده است؛ اصولگرایان بر نمایندگان لیست امید می‌تازند که نتوانستند به شعارهایشان عمل کنند و اصلاح‌طلبان نیز معتقدند موانع بسیاری در چهار سال نمایندگی‌شان پیش‌رویشان وجود داشت؛ ازجمله آنکه بعد از انتخابات مجلس تعداد قابل‌توجهی از نمایندگان امیدی یا به سمت اصولگرایان گرایش یافتند یا آنکه خود را مستقل نامیدند. برای بررسی آنچه در مجلس دهم گذشت، ساعتی را با پروانه مافی، نماینده این مجلس و عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران سازندگی به گفت‌وگو نشستیم که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

لیست امید در مجلس دهم حاشیه‌های زیادی به همراه داشت، ازجمله جداشدن عده‌ای از نمایندگان این لیست و گرایش به سمت اصولگرایان. به نظر شما این اتفاق چرا افتاد؟ چه بحث‌هایی در این زمینه داشتید.

ما یک لیست امید داشتیم؛ یک فراکسیون امید. اینها با هم تفاوت داشتند؛ لیست امید با ائتلاف اصلاح‌طلبان با اصولگرایان معتدل و اعتدالیون در زمان انتخابات مجلس دهم شکل گرفت و اعضای لیست همه اصلاح‌طلب نبودند اما وقتی وارد مجلس شدیم، فراکسیون امید شامل اصلاح‌طلبان لیست امید بود و بعضی از لیست امیدی‌ها به جریانی به نام مستقل پیوستند. بنابراین فراکسیون و لیست امید با هم منطبق نبودند. بر این اساس سه گروه سیاسی در مجلس دهم شکل گرفت که شامل فراکسیون امید، مستقلین و پایداری‌ها بود. از همان ابتدا در هر موضوعی که نیاز به رأی‌گیری داشت، ازجمله موضوع هیئت‌رئیسه که از مهم‌ترین آنها بود؛ مستقلین نقش بسیار مهمی داشتند. هروقت این گروه مستقلین به سمت فراکسیون امید می‌آمدند، اصلاح‌طلبان برنده بازی می‌شدند و هروقت به سمت اصولگرایان می‌رفتند پیروزی نصیب آنها می‌شد. خیلی از مستقلین هم داخل لیست امید وارد مجلس شدند؛ چراکه اصلاح‌طلبان هدف نخست خود در انتخابات مجلس دهم را خروج کرسی‌های مجلس از دست تندروها می‌دانستند و بر همین اساس در شهرهایی که کاندیدای اصلاح‌طلب رأی‌آور وجود نداشت، ائتلاف با معتدلین و اصولگراهای معتدل شکل گرفت. در نتیجه این شرایط به‌این‌ترتیب رخ داد. اما لیست امید نتوانست در مجلس ائتلاف زمان انتخابات را حفظ کند. اگر بر مجالس پیشین مروری داشته باشیم، مثلا فراکسیون دوم خرداد در مجلس ششم بر اساس لیست دوم خرداد تشکیل شد اما هم‌زمان نمایندگان احزابی که عضو این فراکسیون بودند، تشکیلات حزبی خود را هم داشتند. این اتفاق در مجلس دهم رخ نداد یعنی همه اعضای ائتلاف در فراکسیون امید عضو نشدند و در نتیجه دو فراکسیون از دل لیست امید بیرون آمد. این مهم‌ترین عاملی بود که باعث شد احساس شود اعضا از ائتلاف جدا شده‌اند.

عملکرد لیست امید نتوانست انتظار عمومی را برآورده کند؛ چه کسی پاسخ‌گوی این عملکرد است؟

با توجه به توضیحی که در سؤال اول دادم، طبیعی است عملکرد مجلس نمی‌تواند بخشی از انتظار عمومی را برآورده کند. چون لیست ائتلاف در قالب فراکسیون امید قرار نگرفت، مجلس فاقد یک اکثریت بود. مجلس در حوزه‌های سیاسی شاید کارنامه مطرحی نداشت، درعین‌حال می‌توانم بگویم در حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی به‌ویژه زنان کارهای خوبی انجام داد و در حقیقت از خودش کارنامه مناسبی بر جا گذاشت؛ البته در حوزه سیاسی هم مواردی را داشتیم که بسیار اثرگذار بود اما آن انتظار بالایی که مردم در حوزه سیاسی داشتند که فراکسیون امید بتواند اصلاحات انجام دهد تا حدی محقق نشد. باید توجه داشت که عملکرد اصلاح‌طلبان مجلس را بر اساس فعالیت‌ها و کارکردهای آنها که ناشی از مجموعه اختیارات و ابزار قدرت و تعاملات در مجموعه فراکسیون است، قضاوت کرد. در حوزه سیاسی مثلا در بررسی لوایح چهارگانه که بسیار مهم بود، ازجمله پالرمو و سی‌اف‌تی، تلاش بسیار خوبی فراکسیون امید داشت. البته بخشی از این ابعاد فعالیت‌ها در حوزه اقتصادی بود اما به‌هرصورت فراکسیون امید توانست مجلس را در این زمینه مدیریت کند تا این لوایح با رأی مثبت از مجلس خارج شود. الان هم این لوایح دوباره به دلیل اهمیتی که دارد مورد بررسی قرار گرفته است و این کار مهمی بود که فراکسیون امید انجام داد. من چون نایب‌رئیس کمیسیون شوراها بودم، می‌خواهم این نکته را هم درباره حوزه سیاسی اضافه کنم که برگزاری انتخابات شوراهای پنجم به‌صورت رقابتی و منصفانه بسیار قابل‌توجه و مهم بود و در راستای قولی که اعضای فراکسیون به مردم داده بودند، بسیار سعی شد این انتخابات، یک انتخابات مردمی و سالم باشد. با زحمت زیادی که نمایندگان در کمیسیون تحمل کردند، انتخابات به خوبی اداره و نظارت شد که کار بزرگی بود. مضاف بر اینکه مجلس دهم توانست جلوی مصوباتی را که ماهیت تندروانه داشت بگیرد و اجازه ندهد این نوع طرح‌ها تصویب شوند.

عملکرد مجلس دهم را در کاهش مشارکت در انتخابات مجلس تا چه حد می‌بینید.

اتفاقی که در مجلس دهم افتاد این بود که تخریب مجلسیان بسیاربسیار وسیع رخ داد. یک بخشی از آن به فضای مجازی برمی‌گردد. تقریبا می‌شود گفت مجلس دهم بیشتر از مجالس قبل از خودش در شرایط زمانی قرار گرفت که رسانه‌ها خصوصا رسانه‌های مجازی به‌طور وسیع در اختیار رقبا قرار گرفتند. البته رسانه‌های مجازی در اختیار همه مردم بود اما رقبا خیلی وسیع از این فضا بر علیه مجلس استفاده کردند و آنها را به ناکارآمدی و سیاسی‌کاری متهم کردند. من نمی‌خواهم از عملکرد مجلس دهم کاملا دفاع کنم و این مجلس نیز مانند دیگر مجالس دارای نقاط ضعفی بود ولی دسترسی رقبا به فضای مجازی و تخریب شدید و کوبنده‌ای که صورت می‌گرفت، خیلی روی این موضوع اثر گذاشت که مجلس دهم را ناکارآمد جلوه دهند.

شبی نبود که فردا مصوبه سیاسی نداشته باشیم و بمب‌باران کامنت‌ها و نوشته‌های رقبا در فضای مجازی به سوی ما روانه نباشد. در اینستاگرام و تلگرام و هر نوع شبکه اجتماعی که وجود داشت، تحت بمب‌باران رقبا بودیم. این اتفاق در مجلس ششم و هفتم و هشتم وجود نداشت. رقبا در این فضا با تخریب توانستند به کرسی‌های مجلس دست پیدا کنند. به‌ویژه در دو سال اول مجلس که در حوزه سیاست خارجی درگیری‌هایی داشتیم، با تخریب مجلس دهم را ناکارآمد نشان دادند. در حقیقت با شدت کاری که در دوره اول ریاست‌جمهوری دولت تدبیر و امید وجود داشت، دستاوردهای خوبی هم حاصل شد؛ اما از ۹۶ به بعد با حضور ترامپ شرایط عوض شد و رقبا این اتفاقات را در نتیجه عملکرد اصلاح‌طلبان می‌گذاشتند؛ درحالی‌که اتفاقات در حوزه‌های مختلف مقصرهای مختلفی داشت و مردم در زمانی که تخریب وسیع است، خیلی استدلال‌ها را نمی‌شنوند و این عامل نیز خیلی مؤثر بود؛ اما لوایحی که در مجلس دهم بررسی کردیم، در آینده ماندگار می‌شود.

در انتخابات هیئت‌رئیسه مجلس درحالی‌که لیست امید اکثریت را داشت، عارف انتخاب نشد. در این زمینه چه بحث‌هایی در مجلس داشتید و روز رأی‌گیری چه اتفاقی افتاد؟

این برداشت اشتباه است. در انتخابات هیئت‌رئیسه مجلس دهم تصور این بود که لیست امید اکثریت را دارد. من در سؤال اول گفتم یک لیست امید بود، یک فراکسیون امید که اعضای لیست لزوما اعضای فراکسیون نبودند و اگر فراکسیون امید تصمیمی می‌گرفت، اکثریت مجلس با آن همراه نبود. از دل لیست امید عده‌ای درآمدند که بعدا در مستقلین نمود پیدا کردند و تقریبا می‌توان گفت ما یک‌سوم نمایندگان مجلس بودیم و اگر به آرای آقای عارف توجه کنید، می‌بینید که ۱۰۴ رأیی که ایشان آوردند، تقریبا نزدیک به همین تعداد عدد واقعی اعضای فراکسیون امید بود؛ اما لیست امید در بالای ۱۵۰ کرسی پیروز شده بود که همه به آقای عارف رأی ندادند.

وضعیت فعلی درباره مشارکت در انتخابات ۱۴۰۰ را چگونه می‌بینید؟

الان با توجه به شرایط سختی که از نظر سیاسی و اقتصادی بر مردم گذشته است، یک نوع بی‌انگیزگی در دل مردم برای انتخابات به وجود آمده است. البته الان دیده می‌شود که احزاب در حال شروع فعالیت‌ها هستند؛ اما هنوز فضای سیاسی چندان رونقی ندارد و در حوزه اقتصادی هم که مشکل معیشتی بسیار جدی است و وجود کرونا و کسب‌وکارهایی که تعطیل شده‌اند، نیز مزید بر علت شده است. تا زمانی که یک افق روشن و قابل اعتماد و اطمینان از فضای اقتصادی آینده کشور برای مردم روشن نشود، طبیعتا تأثیر آن را روی مشارکت هم خواهیم دید و من بعید می‌دانم مردم انگیزه‌های‌شان برای شرکت در انتخابات برگردد. من فکر می‌کنم دولت برای اینکه انگیزه مردم برای مشارکت را بالا ببرد، باید کارهای اساسی انجام دهد تا در معیشت مردم اثرگذار باشد تا مشکلات‌شان را در مراحل اولیه رفع کند و احزاب هم در حوزه سیاسی فعالیت خود را شروع کنند تا رقابت‌ها جدی و مطالبه‌گر باشد. این اتفاقات می‌تواند موجب افزایش انگیزه برای مشارکت حداکثری در انتخابات باشد.

بحث ریاست‌جمهوری زنان امروز دیگر از اصلاح‌طلبان رد شده و مثل سابق صرفا خانم اعظم طالقانی پیگیر این موضوع نیست و شاهد چهره‌های دیگری حتی در اصولگرایان درباره ریاست‌جمهوری زنان هستیم. چه تحولی در جامعه زنان ایجاد شده است؟ ریاست‌جمهوری زنان به نظر شما تبدیل به یک مطالبه عمومی شده است؟

در این سال‌ها که از عمر جمهوری اسلامی گذشته است، مرحله به مرحله زنان پابه‌پای مردان در عرصه سیاست حضور داشته و مؤثر بوده‌اند. همه به این مسئله ایمان دارند که در هر جایی که زنان خالصانه حضور پیدا کرده‌اند، موفقیت‌های بیشتری کسب شده است. در طول این ۴۰ سال زنان تجربه‌های زیادی کسب کرده‌اند. اگر یک بررسی از اول انقلاب داشته باشیم، حوزه آموزش‌وپرورش و دانشگاه و بهداشت و درمان را زنان پر کردند و توانستند در حوزه آموزش و بهداشت تأثیر فراوان مؤثر و پررنگی داشته باشند. طبیعتا احزاب هم مطالبه‌گری را در افراد زیاد می‌کنند. این تجربه و دانش انباشته در زنان که از سال‌های قبل ایجاد شده و از حدود ۲۰ سال پیش در حوزه‌های اجرائی و مدیریت‌های کلان وارد شدند و اثرگذار و موفق بودند، هم اثرگذار است. درعین‌حال اگر به دنیا نگاه کنیم، می‌بینیم که کشورهایی که با مدیریت زنان اداره می‌شوند، عموما از توفیقات جدی برخوردارند؛ مثلا فرض بگیرید در سنگاپور و نیوزیلند و آلمان که زنان بالاترین جایگاه‌های مدیریتی را دارند، موفقیت‌های زیادی حاصل شده است. در نتیجه این باور در زنان و حتی مردان ایران هم تقویت شده که انگار زنان هر جا که هستند، خیلی خوب کار می‌کنند و بسیار قوی می‌توانند اثرگذار باشند. در حوزه‌های مختلف زنان با حضور خود موفقیت‌هایی را کسب کرده‌اند؛ چه در سیاست داخلی و چه در سیاست خارجی. در نتیجه مجموعه اینها زنان را متقاعد می‌کند که می‌توانند حتی بهتر از یک رئیس‌جمهور مرد کشور را مدیریت کنند. به دنبال ایجاد این باور، طبیعتا مطالبه آن هم به وجود آمده و در احزاب و گروه‌ها و در میان دختران جوان و حتی زنان غیرسیاسی این ایده وجود دارد که زنان می‌توانند رئیس‌جمهور بهتری باشند و حتی بعضی از مردان معتقدند که اگر یک نامزد زن بتواند از سد شورای نگهبان عبور کند، شاید بتواند منتخب مردم شود. این مطالبه شخصی نیست و در داخل و خارج کشور به نظر می‌رسد این مطالبه جدی و عمومی است و امیدواریم محقق شود و از شورای نگهبان می‌خواهیم که تفسیرش از رجال سیاسی را روشن و آن را صریح بیان کند. امیدوارم شورای نگهبان تفسیری داشته باشد که با آن انتخابات ۱۴۰۰ با حضور کاندیداهای زن به شکل دیگری رقم بخورد و انگیزه‌ها متفاوت شود و چیز دیگری که از قبل ممکن است انتظارش را نداشته باشیم، رخ دهد.

به نظر شما ممکن است روزی تعریف رجل سیاسی به نحوی باشد که زنان نیز تأیید صلاحیت ریاست‌جمهوری شوند؟ آیا در این زمینه قانونی باید تغییر کند؟ یا چه اصلاحاتی باید انجام شود تا زنان تأیید صلاحیت ریاست‌جمهوری شوند؟

زمانی که قانون اساسی در اول انقلاب در حال تدوین بود، شهید بهشتی در پاسخ به این مسئله توضیحاتی داده است. مذاکرات مجلس قانون اساسی که بررسی می‌شود، همان موقع هم این بحث‌ها بود و بعضی تأکید داشتند حتما کلمه مرد ذکر شود، ولی مخالفت شده و بزرگانی ازجمله شهید بهشتی، سرکار خانم منیره گرجی و... گفتند به‌طور خاص نباید مرد ذکر شود و در بحث‌های فقهی و عادی این موضوع خیلی رایج بوده و برای اینکه این موضوع مشخص شود، کلمه رجال در قانون ذکر شده است. من می‌خواهم بگویم اگر در مجلس تدوین قانون اساسی بنا بود که فقط مردان رئیس‌جمهور باشند، خب خیلی صریح می‌گفتند رئیس‌جمهور باید مرد باشد و چرا این گفته نشده است؟ گفتند باید از رجال باشد. پس وقتی کلمه مرد به کار نمی‌رود، یعنی صرفا مرد نیست و زنان نیز می‌توانند رئیس‌جمهور باشند. کلمه رجال تفسیرهای مختلفی دارد و در زبان عربی به شخصیت منتسب می‌شود و به شخص اطلاق ندارد و مفهوم زن یا مردبودن را در ادبیات عرب نمی‌رساند. به همین جهت هم در مجلس تدوین قانون اساسی، این موضوع رعایت شده است و برای اینکه دعواها ادامه پیدا نکند، صریحا زن و مرد را ذکر نکرده‌اند و فکر خوبی هم بوده است. کلمه رجال یعنی هر شخصی که شخصیت سیاسی، فرهنگی، علمی‌اش به حدی برسد که بتواند اداره یک کشور را بر عهده داشته باشد، مصداق رجال باشد و به نظر من این مسئله مبتنی بر زن و مردبودن نبوده و مبتنی بر شخصیتی است که بتواند این وظیفه را به خوبی انجام دهد؛ اما چون تفسیر قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان است و در نتیجه معطوف می‌شود به تفسیر شورای نگهبان از کلمه رجال، به نظر می‌رسد فضا دارد آماده می‌شود؛ یعنی فضایی که شورای نگهبان به تفسیر روشنی از کلمه رجال ورود کند و امیدواریم تا انتخابات ۱۴۰۰ این تفسیر واضح شود.

در مجلس دهم چه قوانینی در زمینه حقوق زنان به تصویب رسید و چه فعالیت‌هایی در این زمینه در مجلس داشتید؟

فعالیت‌های مختلفی صورت گرفت. فراکسیون زنان یکی از فراکسیون‌های فعال مجلس دهم بود و تلاش‌های خوبی هم انجام داد. از لوایح مهمی که به خاطرم هست و مصوب شد، یکی قانون مجازات اسیدپاشی بود که قانون خوبی برای کنترل این اتفاق و مهار آن شد. یکی دیگر از قوانینی که با اصرار فراکسیون به تصویب رسید، بحث فرزندان مادر ایرانی و پدر خارجی بود که دارای شناسنامه باشند و بالاخره مصوبه اجرا شد. یکی دیگر از فعالیت‌های مهم مجلس دهم، پیگیری لایحه امنیت و کرامت زنان بود که به لایحه منع خشونت علیه زنان معروف است. بر اثر پیگیری‌های جدی و مؤثری که با رؤسای قوا داشتیم و تلاش‌هایی که آقای لاریجانی برای حمایت از ما داشتند، با پیگیری که آقای رئیسی بعد از حضور در ریاست قوه قضائیه انجام دادند، این لایحه که چند سال بود در کمیسیون‌های قوه قضائیه در حال بررسی بود، به سرعت آماده و به دولت ابلاغ شد و کمیسیون‌های دولت هم بررسی نهایی را انجام دادند. البته امیدوار بودیم مجلس دهم بتواند آن را به قانون تبدیل کند و می‌توانم بگویم که مقداری کمیسیون‌های دولت آن سرعت لازم را برای بررسی نداشتند. وقتی این لایحه از قوه قضائیه به دولت رفت، انتظار داشتیم به مجلس دهم بیاید، اما اخیرا به مجلس یازدهم رفته است و امیدواریم مجلس این لایحه را که می‌تواند بسیار مؤثر باشد و در راستای منع خشونت علیه زنان تأثیرگذار است، تصویب کند و با درنظرگرفتن نظرات صاحب‌نظران در فضای سیاسی و اجتماعی و مشورت‌گرفتن از آنها، این موضوع مهم به قانون تبدیل شود. از دیگر فعالیت‌های زنان مجلس، پیگیری قانون حمایت از حقوق کودک و نوجوان بود. تا پیش از آن، هیچ قانونی در این زمینه وجود نداشت. خوشبختانه مصوبه‌ای را که بیش از ۱۰ بار در کمیسیون‌های مختلف در گردش بود، با پیگیری به قانون تبدیل کردیم. در بررسی برنامه ششم توسعه نیز در جای‌جای آن مسائل مربوط به زنان و حقوق آنها را وارد کردیم؛ ازجمله در مواد ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳ و همچنین بند «ت» ماده ۸۰ که ردیف خاصی برای حمایت اقتصادی از زنان خودسرپرست و سرپرست خانوار وارد کردیم. بحث تشکیل فراکسیون زنان و خانواده و حمایت از آن نیز از کارهای دیگر مجلس دهم بود و همین‌طور قوانین مربوط به قاضی‌مشاورها برای دادگاه‌های خانواده و... .

برای آبان ۹۸ در مجلس چه اقدامی صورت گرفت؟

در همان صبح روزی که وارد مجلس شدیم، بیانیه‌هایی آماده شد، ولی با صحبت‌های رهبری در حقیقت بیانیه‌ها از دستور کار فراکسیون امید خارج شدند؛ مضاف بر اینکه مجلس از قبل اطلاعی از افزایش ناگهانی قیمت بنزین نداشت.

اگر دولت ۱۴۰۰ اصولگرا باشد، موانع بر سر راه سیاست داخلی و خارجی چیست؟

یک‌سری از موانع عمومی هستند و خیلی به ماهیت سیاسی دولت‌ها ربطی ندارند و سیاست‌های کلی و استراتژی و راهبردها اساسی‌اند که دولت‌ها فقط مجری آن هستند و در تعیین آنها نقشی ندارند. البته تأثیرگذار هستند، اما نقش اصلی ندارند. به‌هرحال طبیعی است که وقتی یک دولت اصولگرا روی کار می‌آید، نگاه، مباحث، راهکارها و سیاست‌گذاری‌هایشان با دولت اصلاح‌طلب فرق می‌کند. شما الان مجلس یازدهم را با مجلس دهم و دیگر مجالس مقایسه کنید؛ مشخص است که سیاست‌گذاری‌ها متفاوت است و اگر یک دولت اصولگرا هم بیاید، متفاوت از دیگر دولت‌ها عمل خواهد کرد. طبیعتا اگر دولت اصولگرا هم روی کار بیاید، می‌خواهند برنامه‌های خودشان را دنبال کنند و قطعا تغییراتی جدی را در مسیر اداره کشور داریم و به نظر من این یکی از مشکلاتی بوده که ما هر چند سال یک بار تغییراتی جدی را در سیاست‌گذاری‌های عمومی قوه مجریه شاهد هستیم و گاهی حتی فعالیت‌های دولت قبلی نفی می‌شود و چیزهایی که مخالف آن کارها و تلاش‌ها بوده، مطرح می‌شود. اما با توجه به تجربه ۴۰ساله‌ای که از دولت‌های مختلف در کشور داشته‌ایم، امیدوارم دولتی که روی کار می‌آید منافع ملی را ارجح بر منافع حزبی بداند و این مسئله فقط در شعار نباشد و در عمل منافع ملی، مردم، معیشت، آینده، جوانان و امید که باید زنده بماند، ارجح بر منافع حزبی و گروهی باشد. امیدوارم با حضور مردم در انتخابات شاهد چنین دولتی باشیم.

روزنه

با حضور مقام معظم رهبری برگزار شد

آخرین شب مراسم عزاداری حضرت فاطمه‌زهرا(س)

● **پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری:** آخرین شب مراسم عزاداری حضرت فاطمه‌زهرا سلام‌الله‌علیها، دوشنبه‌شب با حضور مقام معظم رهبری در حسینیه امام خمینی(ره) برگزار شد. در این مراسم، حجت‌الاسلام‌والمسلمین رفیعی در سخنانی، حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها را اسوه دفاع از حق خواند و گفت: خطبه تاریخی حضرت صدیقه‌کبری در مسجد پیامبر(ص)، گفت‌وگوی چهره به چهره با افراد برای مجاب‌کردن آنها به دفاع از حق، و مراجعت به در خانه مهاجرین و انصار برای یادآوری حق ولایت و اتمام حجت بر آنان، از جمله گام‌های ماندگار و بی‌بدیل آن حضرت در دفاع از ولایت است. همچنین در این مراسم حجت‌الاسلام اکبرپور به ذکر مصیبت و روضه‌خوانی پرداخت.

ربیعی در واکنش به منتقدان سیاسی بودجه:

در جمع کارشناسان اقتصادی نظر دهید نه حزبی

● **شرق:** سخنگوی دولت در نشست خبری روز گذشته خود مانند هفته گذشته به انتقادات صورت‌گرفته درخصوص بودجه ۱۴۰۰ پاسخ داد و گفت در هیچ دوره‌ای در بررسی لایحه بودجه با این حجم از ادبیات غیراقتصادی و غیرکارشناسی مواجه نبودیم و امروز شاهد ادبیاتی کاملا سیاسی هستیم. علی ربیعی درخصوص این ادعا که بودجه برای فروپاشی نظام تدوین شده، عنوان کرد: «من نمی‌فهمم کجای این قرار بوده فروپاشی کند و کجای آنچه تا الان تصویب کردید، از فروپاشی جلوگیری کرده است. یک شاخص به مردم بگویید تا همه بفهمند که اینجا قرار بوده فروپاشی کند. آیا قیمت ارز را در ۱۷۵۰۰ ضرب‌کردن و همه‌چیز را بر آن مبنا تعیین‌کردن از فروپاشی جلوگیری کرد». او گفت: «عنوان «پنهان‌کردن ارز به خاطر انتخابات بایدن» از اتهامات عجیب‌وغریبی است که اگر وقوع آن یک اپسیلون هم صحت داشته باشد، هرکس این تصور را کرده خائن به ملت است. پس چرا جفاکارانه بازهم تکرار می‌کنید و وقتی تکذیب می‌شود، مسخره می‌کنید و باز بیان می‌کنید». ربیعی افزود: «یا گفته شده مثلا «بودجه شرکت‌ها پنهان شده یا کجا رفته، یا زمین سوخته برای دولت آینده گذاشته شده است»، این تعابیر در ذهن مردم خواهد نشست. به جای اینکه در یک جمع حزبی در مورد بودجه صحبت کنید، در جمع کارشناسان بودجه‌ای در مرکز پژوهش‌های مجلس صحبت کنید و بگذارید کارشناسان دیگر هم باشند و آنجا درباره بودجه بحث اقتصادی صورت بگیرد. این حجم از این اظهارات با هیچ دوره‌ای در زمان ارائه بودجه، قابل مقایسه نیست. به‌هرحال بودجه هرآنچه هست درست می‌شود، بی‌اعتمادی را چگونه می‌خواهید درست کنید». سخنگوی دولت به «ادعای مغشوش و نامتوازن بودن بودجه» از سوی منتقدان اشاره و عنوان کرد: «اینکه بودجه از روی بودجه سال‌های قبل کپی شده و دولت تنها برای تهیه آن نیم‌ساعت وقت گذاشته و بودجه را به مجلس داده است، بحث‌هایی است که پاسخ‌دادن به آن فایده‌ای ندارد. برخی از دوستان که این موضوع را بیان می‌کنند در مجالس قبل‌تر هم بودند و همین بودجه‌ها در آنجا هم تصویب شده است». او با بیان اینکه بودجه جای عدد و رقم و حرف کارشناسی است، گفت: «کلیات بودجه متناسب با واقعیت‌ها بوده و محدودیت‌ها و ظرفیت‌های کشور را دیدیم و نگاهی هم به پیروزی نهایی در عقب‌راندن تحریم را هم در بودجه داشتیم». ربیعی با اشاره به تعابیر و الفاظی مثل فاجعه‌بار خواندن برخی از این تصمیمات، افزود: «برخی از این تصمیمات در نشست‌های سران قوا هماهنگ شده است. مجلس حق دارد درباره بودجه بدون اینکه شاکله آن به هم بخورد اظهارنظر و قضاوت کند؛ هرچند ما شنیده‌ایم که گفتند آن‌قدر تغییر می‌دهند که شورای نگهبان رد کند و ناگزیر بودجه سه‌دوازدهم اجرا شود؛ اینها هم شنیده‌هاست که امیدواریم به‌هیچ‌عنوان صحت نداشته باشد». سخنگوی دولت همچنین در پاسخ به خبرنگار «شرق» درباره اینکه در لایحه بودجه ۱۴۰۰ دولت پیش‌بینی کرده برای ۲۵ گزارشی که سازمان نظارت بر صداوسیما تهیه می‌کند، سه میلیارد و ۱۲۸ میلیون تومان بودجه پرداخت کند، آیا این بودجه در تنگنای اقتصادی کشور توجیه دارد، عنوان کرد: «این اطلاعات از پیوست شماره ۴ لایحه بودجه که مربوط به بحث بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و احصاء برنامه‌ها و سنجه‌های عملکرد دستگاه‌های اجرائی است، استخراج می‌شود. در آنجا سنجه‌های عملکرد دستگاه‌های اجرائی را گذاشتیم». او افزود: «نحوه‌ای که بودجه عملیاتی بیان می‌شود فرد احساس می‌کند که چند نفر نشسته‌اند و یک گزارش تهیه کنند و بودجه برای آن است، درحالی‌که ساختار سازمانی است که آخر کار آن باید منجر به ارائه گزارش شود که بحث بودجه‌ای آن است و به‌طور خلاصه باید بگویم که به عبارتی تهیه گزارش نظارتی به‌عنوان یکی از فعالیت‌های اصلی صداوسیما در آنجا ذکر شده و بخشی از هزینه‌های پرسنل و هزینه‌های اداری، پشتیبانی آن سازمان، صرف تولید آن فعالیت می‌شود».